

Data interpreteren: Tips en tricks voor de procesbegeleider

1 Waarom een procesbegeleider?

Als procesbegeleider heb je een belangrijke rol in het interpretatieproces. Uit onderzoek blijkt namelijk dat de meeste schoolteams die met data aan de slag gaan, niet veel verder komen dan een eerste, snelle oordeel. Er is dus ondersteuning nodig om een team ertoe te leiden dat ze uitdagende vragen stellen, verbanden zien, en hun eigen verwachtingen gaan bijstellen op basis van inzichten uit data.

2 Wat doet een procesbegeleider in het interpretatieproces?

- Of je nu in een kernteam of op een personeelsvergadering data wil interpreteren, je zal **kleine groepen** willen maken die het gesprek diepgang geven. Er wordt voldoende tijd gereserveerd voor de bespreking van de resultaten. De schoolleiding is bij dit gesprek ook aanwezig. Verder is het interessant als de groep gemengd is.
- De procesbegeleider **stuurt op het proces**, niet op de inhoud. Hij kan hiervoor gebruik maken van instrumenten of werkvormen, zoals het sjabloon voor de interpretatie van data (voor meer inspiratie zie pro.katholiekonderwijs.vlaanderen/kwaliteitsinstrumenten).
- Voor de start van de bespreking haalt de procesbegeleider de **verwachtingen** op. (De teamleden zullen dit niet graag expliciteren). Je kan dit als een quiz organiseren. Het ophalen van de verwachtingen helpt de interpretatie achteraf.
- De procesbegeleider zorgt voor een veilige sfeer en context waarin **ook andere meningen** en ervaringen aan bod kunnen komen en waarin andere meningen erkend worden. De procesbegeleider zorgt ervoor dat iedereen aan bod kan komen in het gesprek.
- De procesbegeleider stimuleert de groei mindset in het team, en zorgt ervoor dat tekorten of verbeterpunten **positief en groeigericht** hertaald worden. De procesbegeleider laat het team ook stilstaan bij wat er goed loopt.
- De procesbegeleider stelt in de interpretatiefase vragen die de andere teamleden **uitdagen**. Hieronder kan je een lijst vinden van uitdagende vragen tijdens de interpretatie.
- De procesbegeleider nodigt het team uit om breder te kijken en **verbanden** (of tegenstellingen) te zoeken met verwachtingen, ervaringen, andere data. Wanneer er verschillende bronnen de interpretatie bevestigen, ben je zekerder van je oordeel. Het samenbrengen van verschillende bronnen heet triangulatie.

3 Inspirerende uitdagende vragen voor de procesbegeleider

Algemene gesprekstechnieken (die je ook in andere cursussen leert) komen ook hier aan bod: regelmatig samenvatten, parafraseren, doorvragen, en stiltes laten vallen. We gaan hier nu niet verder op in. Onderstaande lijst geeft een aantal richtinggevende vragen die je als procesbegeleider kan inzetten.

VERDER KIJKEN DAN EERSTE SNELLE OORDEEL:

- OK, we hebben al besproken dat..., zijn er nog andere dingen die je ziet als je naar de data kijkt?
- Heeft iemand nog iets opgemerkt?
- Als we kijken naar..., hoe zouden we dat samenvatten?

OORDEEL OBJECTIVEREN

- Je zegt dat... , aan wat merk je dat?
- Kan je daar een voorbeeld van geven?

ANDERE MENINGEN EN PERSPECTIEVEN BINNENBRENGEN

- Hoe zouden de ouders / leerlingen hiernaar kijken?
- Denk jij (*wijs iemand aan met mogelijks een andere mening*) daar ook zo over?
- Fijn dat je een ander perspectief binnenbrengt, kan je daar iets meer over zeggen?
- Zien anderen dat ook zo?
- Ik ga nu advocaat van de duivel spelen, je zou ook kunnen zeggen dat...

LINK MET VERWACHTINGEN LEGGEN:

- Als we nog eens terugkijken naar de verwachtingen die we daarnet noteerden, wat leren we dan?
- Welke elementen hadden we niet verwacht?

LINK MET VISIE VAN DE SCHOOL:

- Wat zegt de visie van de school hierover?

IN BREDERE CONTEXT PLAATSEN:

- Zien we dit ook in andere domeinen?
- Als we kijken naar de resultaten van andere proeven, zien we dit ook?
- Was dit vroeger ook al zo? Of is het recent?
- Hoe zou dit in andere scholen zijn?

VERKLARINGEN ZOEKEN:

- Hoe zouden we dit kunnen verklaren?
- Welke andere verklaringen zijn er nog?
- Hoe gingen we daar in het verleden mee om?
- Zouden wij iets anders kunnen doen?

KOMEN TOT CONCLUSIE:

- Als we het geheel nu bekijken, wat loopt er al goed in onze school?
- Waar zijn we trots op?
- Hoe voelen we ons daar nu bij?
- Als we dezelfde data nu zouden verzamelen over drie jaar, welke verandering wil je dan zien?
- Welke vragen hebben we nog?
- Welke volgende stappen kunnen we nu zetten?
- Is dit realistisch?

